

UNIVERSITY OF
GOTHENBURG

GLORIA MVLIEBRIS

*Elite female status competition
in Mid-Republican Rome*

Lewis Webb

Department of Historical Studies

GLORIA MULIEBRIS

Elite female status competition in Mid-Republican Rome

Lewis Webb

MPhil, BA (Hons), BMedSci

A thesis submitted in partial fulfilment of the requirements for the degree of
Doctor of Philosophy in Ancient History and Classical Archaeology
at the Department of Historical Studies at the University of Gothenburg

August 28th, 2019

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

FEMINIS OPTIMIS

Printed with support from

Adlerbertska Stipendiestiftelsen

Harald och Tonny Hagendahls Minnesfond

Helge Ax:son Johnsons Stiftelse

Stiftelsen JC Kempes Minne

Stiftelsen Lars Hiertas Minne

University of Gothenburg

Wilhelm & Martina Lundgrens Vetenskapsfond

Doctoral thesis in Ancient History and Classical Archaeology

Department of Historical Studies, University of Gothenburg

Edition for the viva/Disputationsupplaga

© Lewis Webb, 2019

Cover design: Skye Oleson-Cormack

Cover photo: RRC 512/1. *Aureus* issued by Caius Clodius Vestalis in 41 BCE. Reverse type depicts the Vestal Claudia Ap.f. (RE 384, fl. mid-second century BCE), seated left, holding *culullus* in right hand; behind, VESTALIS downwards. Border of dots. © Trustees of the British Museum

Photo-license: CC BY-NC-SA 4.0, creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/

Printed by: Reprocentral, University of Gothenburg, Gothenburg, 2019

List of articles

1. **Article one:** Lewis Webb, 'Mibi es aemula: Elite female status competition in Mid-Republican Rome and the example of Tertia Aemilia', in: C. Damon and C. Pieper (eds.), *Eris vs. Aemulatio. Valuing Competition in Classical Antiquity*, Leiden: Brill, 2019, 251–280.
2. **Article two:** Lewis Webb, 'Gendering the Roman *imago*', *EuGeStA*, 7 (2017), 140–183.
3. **Article three:** Lewis Webb and Lovisa Brännstedt, 'Gendering the Roman triumph: Elite women and the triumph in the Republic and the early Empire', in: G. Woolf and H. Cornwell (eds.), *Gendering Roman Imperialism*, Cambridge: Cambridge University Press, forthcoming.
4. **Article four:** Lewis Webb, 'Exaequatio and aemulatio: Regulation of elite female status competition in Mid-Republican Rome', in: M. Bayless, J. Liliequist, and L. Webb (eds.), *Gender and Status Competition in Premodern Societies*, Turnhout: Brepols, forthcoming.

Abstract

Elite status competition permeated mid-Republican Rome (264–133 BCE). Struggles for superiority in status among the senatorial elite catalysed social growth and conflict in the *res publica*: competition and the desire for glory suffused elite society. Such competition was fostered by the ascendancy of the patrician and plebeian senatorial elite in the late fourth through early third centuries. This competition occurred during a period of increasing status differentiation between senatorial and non-senatorial equestrians and was funded by an influx of resources from warfare, trade, and agriculture in the third and second centuries. The practice of elite status competition encompassed capital conversions and conspicuous displays of economic, social, cultural, and symbolic capital in various interacting and overlapping domains. These resources and domains supplied the means and opportunities for status comparison and differentiation. Prior studies have focused almost exclusively on status competition among elite men, illustrating its domains, its resources, and the often-ineffective legislative and censorial regulation thereof. By contrast, in this study, a compilation thesis of four articles, I reconstruct the dynamics of elite female status competition by rendering explicit some of its domains, resources, and regulation.

Article one highlights the interacting and overlapping domains of elite female status competition, namely sacerdotal public office, public religious rites, transport, adornment, religious instruments, retinues, family, patronage, houses and villas, banquets, and public funerals, many of which were similar to those for elite men. **Article two** and **Article three** show that elite women benefited from, and were integrated into, two domains of elite male status competition, namely magisterial public office and warfare, by virtue of their associations with the elite male status symbols of ancestor masks and triumphs. **Article four** underscores the importance of the domains of transport and adornment for elite women by focusing on their successful lobbying for the repeal of the *lex Oppia* in 195.

Elite women had access to various resources for status competition, particularly wealth, a social network, and status symbols. **Article one** and **Article four** emphasise the wealth available to elite women in their dowries, inheritances, personal effects, and other forms of property. This wealth could be mobilised and converted into other forms of capital for and during conspicuous displays. These two articles underline the importance of the order of married women for elite female status competition, a social network of wealthy senatorial and non-senatorial equestrian married women with its own hierarchies and status symbols. These status symbols included the two-wheeled carriage, four-wheeled carriage, earrings, fillets, gold trimmings, purple clothing, and possibly funerary orations. **Article four** also indicates that elite women had access to gold rings, senatorial status symbols they shared with elite men and which differentiated them from non-senatorial equestrians. **Article two** and **Article three** illustrate how elite women were closely associated with and benefited from ancestor masks and triumphs, particularly through the inheritance and marital transfer of patrilineal and matrilineal ancestor masks, funerary processions, elite female presence in the triumphal chariot, and triumphal names, among other associations.

Article four uncovers forms of legislative and censorial regulation that directly affected the practice of elite female status competition: the *lex Oppia* of 215–195 and a censorial action of 184. The *lex Oppia* restricted the conspicuous display of the two-wheeled carriage for secular purposes, gold heavier than a *semuncia* (half an ounce), and purple clothing for twenty years, while in 184 the censors increased census assessments tenfold on expensive jewellery, female clothes, and vehicles and determined a threefold tax liability thereon for at least five years. Both regulations restricted and/or punished conspicuous display in the domains of adornment and transport and some of the status symbols of the order of married women. These regulations temporarily curtailed some domains and resources for elite female status competition and thereby some opportunities and means for status comparison and differentiation. The repeal of the *lex Oppia* in 195 after the public lobbying of women and support of some elite men testifies to elite female and male investment in status competition, its domains and resources.

This study demonstrates that elite status competition was a cooperative endeavour for members of an elite family and *gens*: an integrated, intergenerational family enterprise. During a period of increasing status differentiation, elite men and women mobilised, displayed, and expended natal and marital resources in various domains to compete, obtain competitive advantages, and attain, enhance, retain, and reproduce status, and deployed numerous strategies to do so. Both elite men and women sought glory.

The domains and resources of elite male and female status competition were integrated and mutually supportive, affording elite families a variety of opportunities and means for status comparison and differentiation. Regulation failed to dampen their desire for glory and to curtail their competition indefinitely. Elite female conspicuous displays advertised personal, familial and gentilician capital, accruing benefits for their male relatives and vice versa. Without such competition, elite families could not compare and differentiate their status. An elite family rose or fell together: the struggles vital to the *res publica* were equally the struggles of elite women.

More broadly, this study illuminates the remarkable publicity and visibility of elite women: these were no self-effacing, reserved women confined to marital subservience or producing wool. Elite women were prominent and visible.

Keywords: elite women, senatorial women, status, competition, status competition, glory, Ancient Rome, Republic, *res publica*, mid-Republican Rome, domains, resources, regulation, capital, conspicuous display.

Sammanfattning

Den mellersta romerska republiken (264–133 f.v.t.) präglades av elitens tävlan om status. Tävlan om statusmässig överlägsenhet inom senatsaristokratin låg till grund för både social tillväxt och konflikter. Kampen för, och lusten till, ära inom dessa grupper genomsyrade hela deras tillvaro. Den här typen av tävlan utvecklades i takt med framväxten av en patricisk och plebejisk senatsaristokrati under det sena 300-talet och tidiga 200-talet f.v.t. Utvecklingen fortsatte under 200- och 100-talen f.v.t., vilka kännetecknas av en ökad differentiering mellan medlemmar ur senats- och riddarstånden, en utveckling som möjliggjordes både av en kraftig tillströmning av resurser från krigsföring, handel och jordbruk. Statustävlan omfattade både omvandling av ekonomiskt kapital såväl som ständiga och iögonenfallande uppvisningar av socialt, kulturellt och symboliskt kapital inom olika områden och på olika arenor, vilka inte sällan sammanföll, och låg till grund för jämförelser och differentiering inom dessa grupper. Tidigare forskning har i princip uteslutande fokuserat på statustävlan mellan män ur de övre samhällsskikten, både på denna tävlans komponenter och på den ofta ineffektiva lagstiftningen som skulle reglera densamma. I föreliggande studie har jag istället valt att inrikta mig på ett ämne som hittills inte rönt lika stor uppmärksamhet: statustävlan bland kvinnor i de övre samhällsskikten. Syftet med denna sammanläggningsavhandling är därmed att kartlägga och diskutera vilka arenor för statustävlan som kvinnor hade tillgång till, vilka resurser som stod till deras förfogande, och på vilka sätt den reglerades.

Artikel ett fokuserar på de uttrycksmedel som stod till buds för kvinnors statustävlan och vilka, ofta överlappande, arenor den utspelade sig på. Fenomen som diskuteras är bland annat rätten att inneha religiösa ämbeten och delta i offentliga religiösa ritualer, tillgången till olika publika transportmedel, utsmyckningar och religiösa föremål. Vidare diskuteras vikten av familjetillhörighet, hus och villor, banketter och begravingar och kvinnligt patronskap, alla komponenter som i stor utsträckning var de samma som för män från motsvarande samhällsgrupper som på samma sätt försökte erövra ära och prestige. **Artikel två** och **artikel tre** slår fast att kvinnor ur de övre samhällsskikten var delaktiga i, och drog nytta av, två viktiga uttryck för manlig statustävlan, nämligen offentliga ämbeten och krigsföring, genom att de associerades med manliga statussymboler såsom förfädersmasker (*imagines*) och firandet av triumfer. Genom att studera hur kvinnor år 195 f.v.t. framgångsrikt arbetade för att *lex Oppia* skulle upphävas understryker **artikel fyra** vikten av olika utsmyckningar och transportmedel, eftersom det var just dessa uttryck för statustävlan som lagen skulle reglera.

Kvinnor ur de övre samhällsskikten hade tillgång till olika uttryck och verktyg för statustävlan, framförallt ekonomiska resurser, sociala nätverk och allehanda statussymboler. **Artikel ett** och **artikel fyra** fokuserar på kvinnors tillgång till ekonomiska resurser i form av hemgift, arv, personliga ägodelar och liknande tillgångar, resurser som i sin tur kunde omvandlas till andra typer av kapital – kulturellt, socialt och symboliskt – och förevisas på olika sätt. Artiklarna visar på vikten av det förbund av gifta kvinnor ur samhällets övre skikt, ett typ av socialt nätverk bestående av välbesuttna kvinnor gifta med senatorer eller riddare, som hade sina egna hierarkier och statussymboler. De sistnämnda inkluderade exempelvis två- och fyrhjuliga ekipage, örhängen, band, utsmyckningar av guld, purpurfärgade kläder och eventuellt också begravningsorationer. **Artikel fyra** visar att även kvinnor hade rätt att bära den typ av guldringar som hörde senatorer till, och som därmed särskilde dem från de riddarfamiljer som inte tillhörde senaten. **Artikel två** och **artikel tre** diskuterar som ovan nämnt hur kvinnor ur de övre samhällsskikten drog fördel av förfädersmasker och firandet av triumfer. När det gäller det förstnämnda är det särskilt värt att lyfta fram hur kvinnor via arv kunde föra vidare masker som avbildade släktingar på både modernet och fädernet, och att dessa masker sedan kunde visas upp i deras begravningsprocessioner. När det gäller triumfer kunde döttrar exempelvis delta tillsammans med sina fäder i triumftåg och bära namn som påminde om familjens triumfer och militära erövringar.

Artikel fyra fokuserar på olika former av lagstiftning som hade en direkt påverkan på kvinnors statustävlan: *lex Oppia* från 215-195 och en censoriell reglering år 184 f.v.t. Under tjugo års tid reglerade *lex Oppia* exempelvis användningen av tvåhjuliga ekipage i sekulära sammanhang, guld som vägde mer än en *semuncia* (ett halvt uns) och användningen av purpurfärgade kläder, medan censorerna år 184 ökade beskattningen tiofalt av kvinnors klädsel, transportmedel och dyrbara smycken och fastställde vidare en trefaldig skatteplikt för åtminstone fem år framåt. Båda förordningarna begränsade och/eller bestraffade uppvisandet av statussymboler som var signifikativa för kvinnor som tillhörde senats- eller riddararistokratin. För en tid begränsades således vissa uttryck för statustävlan bland kvinnor ur de övre samhällsskikten samt några av de arenor på vilka den ägde rum. *Lex Oppia* upphävdes dock år 195 efter att kvinnor, med visst stöd av män från samma samhällsskikt, offentligt och framgångsrikt hade arbetat för dess avskaffande, vilket i sig vittnar om vikten av statustävlan och dess olika uttryck hos dessa grupper.

Föreliggande studie visar hur statustävlan var en gemensam ambition och strävan för både män och kvinnor från de främsta familjerna, ett projekt som involverade flera generationer av familjemedlemmar. Under den här perioden i Roms historia, som kännetecknas av ökade sociala skillnader, tävlade män och kvinnor ur de högsta samhällsskikten om att erövra, utöka och visa upp sin status. Till sitt förfogande hade de resurser som de antingen hade ärvt eller gift sig till och som de i sin tur använde för att ge sig själva förutsättningar att fortsätta kampen om att ytterligare utöka och behålla sina positioner, och i takt med tidens gång utvecklade de nya strategier för att uppnå just detta. Både kvinnor och män ur samhällets elitiskt eftersträvade ära.

De tillgångar och arenor för statustävlan som stod till buds för män och kvinnor överlappade ofta och var beroende av varandra, och gav familjer ur de högsta samhällsskikten en mångfald av möjligheter för statustävlan. Lagstiftningen lyckades inte stilla lusten till ära eller fullt ut förhindra strävan efter att uppnå densamma. Kvinnors uppvisande av status markerade inte bara deras egna kapital, utan även familjens och släktens dito, och på så vis utökades även deras manliga släktingars status, och vice versa. Utan den här typen av tävlan kunde inte familjer tillhörande de högsta samhällsskikten jämföra och differentiera sina respektive positioner. En familj stod och föll tillsammans, och elitens tävlan om status, avgörande för republikens politiska framgångar, var en tävling i vilken även kvinnor deltog.

Föreliggande studie belyser hur oerhört publika och synliga kvinnor ur de övre samhällsgrupperna var. De var varken tillbakadragna eller saknade tilltro till sig själva och var inte dömda till enbart äktenskaplig underdånighet eller kvinnogöra. Kvinnor ur de övre samhällsskikten var framstående och synliga.